

Generativ AI i Jordbrugsuddannelsen - Kompetencebehov og Erhvervslivets Forventninger

Af: Morten Amstrup

Sammenfatning

Generativ kunstig intelligens (GenAI) indgår i stigende grad som et værktøj der bruges på arbejdsmarkedet, både i den private sektor og i den offentlige sektor. Anvendelsen sker bredt og forskelligartet alt efter branche virksomhedstype, størrelse offentlig/privat osv. Samtidig oplever aftagere i både offentlig og privat sektor et voksende behov for medarbejdere, der kan anvende digitale værktøjer med faglig dømmekraft og forståelse for kontekst, ansvar og konsekvens.

Denne rapport undersøger, hvordan studerende anvender GenAI i deres studie og studiearbejde, hvordan de selv forstår deres kompetencer, og hvordan disse forståelser forholder sig til erhvervslivets forventninger. Analysen bygger på spørgeskemadata og kvalitative interviews og har fokus på sammenhængen mellem de kompetencer som de studerende har og de kompetencer som erhvervslivet efterspørger.

Rapporten peger på tre centrale forhold.

- For det første anvender studerende GenAI hyppigt, primært som et individuelt støtteværktøj til opgavestart, strukturering og tekstproduktion.
- For det andet efterspørger erhvervslivet i begrænset omfang teknisk ekspertise i GenAI, men lægger vægt på dømmekraft, faglig kontekstforståelse og evnen til at vurdere, hvornår teknologien er relevant, og hvornår den ikke er.
- For det tredje viser analysen, at der i dag mangler klare didaktiske og institutionelle rammer for, hvordan GenAI indgår som en del af professionsforberedelsen.

På den baggrund opstiller rapporten anbefalinger og praktiske retningslinjer for både uddannelsesinstitutioner og aftagervirksomheder. Formålet er ikke at regulere teknologien i sig selv, men at understøtte en anvendelse, der bidrager til læring, faglig kvalitet og ansvarlig professionel praksis.

0. Undersøgellesdesign og metode

Denne rapport undersøger, hvordan generativ kunstig intelligens (GenAI) anvendes af studerende på jordbrugsuddannelserne, og hvordan denne anvendelse forholder sig til erhvervslivets forventninger til kompetencer hos nyuddannede. Det overordnede formål er at belyse, om der eksisterer et kompetencegab mellem uddannelse og erhverv i relation til GenAI, og hvordan dette gab i givet fald kan forstås.

Undersøgelsen tager udgangspunkt i følgende analytiske hovedspørgsmål:

Hvordan anvender studerende generativ AI i deres studiepraksis, hvordan forstår de deres egne kompetencer, og hvordan stemmer disse forståelser overens med de kompetencer, som aftagere i erhvervslivet efterspørger?

For at besvare dette spørgsmål er der anvendt et mixed methods-design, hvor kvantitative og kvalitative data kombineres. Formålet med denne tilgang er at opnå både bredde og dybde i analysen. De kvantitative data giver indsigt i udbredelse og mønstre i de studerendes anvendelse af GenAI, mens de kvalitative data bidrager med forståelse af de rationaler, vurderinger og forventninger, der ligger bag.

Det empiriske grundlag består af to datakilder.

For det første er der indsamlet spørgeskemadata blandt studerende på jordbrugsuddannelserne. Spørgeskemaet har haft til formål at kortlægge, hvor ofte og til hvilke formål GenAI anvendes, samt hvordan de studerende vurderer deres egne kompetencer. Data anvendes deskriptivt til at identificere mønstre i anvendelse og selvforståelse.

For det andet er der gennemført kvalitative interviews med aftagere fra både offentlig og privat sektor. Interviewene har haft fokus på, hvilke kompetencer virksomheder og organisationer efterspørger i relation til GenAI, og hvordan de vurderer teknologiens rolle i konkrete arbejdsopgaver. Interviewene er semistrukturerede og analyseret tematisk med henblik på at identificere centrale forventninger og vurderingskriterier.

Analysen er komparativ i sin tilgang. De studerendes praksis og selvforståelse sammenholdes systematisk med erhvervslivets forventninger. Formålet er ikke at evaluere den ene part op mod den anden, men at identificere forskelle i forståelser, logikker og incitamenter.

Metodisk er der tale om en eksplorativ undersøgelse. Rapporten søger ikke statistisk generalisering, men analytisk indsigt i et felt under hastig udvikling. Resultaterne skal derfor forstås som kontekstafhængige, men med potentiale for overførbare til andre professionsrettede uddannelser med tilsvarende karakteristika.

Der knytter sig en række begrænsninger til undersøgelsen. Datagrundlaget er afgrænset til én uddannelsestype og et begrænset antal aftagere. Derudover bygger analysen på selvrapporteret data

fra studerende, hvilket kan indebære bias i vurderingen af egne kompetencer. Disse forhold påvirker ikke analysens relevans, men bør indgå i fortolkningen af resultaterne.

Samlet set giver undersøgelsesdesignet et empirisk og analytisk grundlag for at forstå samspillet mellem studerendes GenAI-praksis og erhvervslivets forventninger – og dermed for at identificere de strukturelle spændinger, som rapporten analyserer i de følgende kapitler.

1. Studerendes anvendelse af generativ AI: udbredelse, praksis og forståelser

Generativ kunstig intelligens er i dag blevet en integreret del af mange studerendes studiehverdag. Anvendelsen fremstår hverken som marginal eller eksperimentel, men som en etableret praksis, der anvendes parallelt med mere traditionelle studieredskaber som faglitteratur, undervisningsmaterialer og dialog med undervisere. Dette gælder også blandt studerende på jordbrugsteknologuddannelserne, hvor GenAI indgår i en række centrale studieaktiviteter.

Dette kapitel undersøger, hvordan de studerende anvender GenAI i praksis, og hvordan de selv forstår deres brug og kompetencer. Fokus er ikke på at vurdere brugen som hensigtsmæssig eller uhensigtsmæssig, men på at identificere mønstre i anvendelsen og de rationaler, der ligger bag.

Analysen viser, at GenAI primært anvendes som et individuelt, effektiviserende værktøj, og at brugen i begrænset omfang er koblet til metodisk refleksion eller professionsrettede overvejelser. Denne anvendelse skal ses i sammenhæng med de rammer og incitamenter, som uddannelsessystemet stiller til rådighed.

1.1 GenAI som hverdagsværktøj i studiearbejdet

For langt størstedelen af de studerende er GenAI ikke længere noget, man afprøver. Det er et redskab, der anvendes rutinemæssigt i forbindelse med daglige studieopgaver. Brugen opleves som en naturlig forlængelse af andre digitale hjælpemidler og indgår ofte uden større overvejelser om metodisk status eller faglig rolle.

Anvendelsen samler sig især om fire formål.

- For det første anvendes GenAI som støtte i opgavestart og idéudvikling. Studerende bruger værktøjerne til at generere forslag til problemstillinger, vinkler eller overordnede strukturer. Denne anvendelse reducerer oplevelsen af usikkerhed ved opgavestart og gør det lettere at komme i gang med arbejdet.
- For det andet anvendes GenAI til sproglig bearbejdning. Mange studerende bruger teknologien til at omskrive egne tekster, forbedre sprogligt flow eller tilpasse formuleringer

til et mere formelt akademisk sprog. Her fungerer GenAI som et korrektiv og et støtteværktøj, særligt for studerende, der oplever skriftlig formidling som en barriere.

- For det tredje anvendes GenAI til forklaring og opsummering af fagligt stof. Studerende bruger værktøjerne til at få korte forklaringer på komplekse begreber eller til at få kondenseret længere tekster. Denne anvendelse opleves som tidsbesparende og som en måde at skabe overblik over større mængder information.
- For det fjerde anvendes GenAI som strukturværktøj. Det kan være i form af forslag til dispositioner, overblik over opgavekrav eller hjælp til at organisere indhold. Her fungerer teknologien som en ekstern støtte til planlægning og organisering af studiearbejdet.

Fælles for disse anvendelser er, at de primært understøtter effektivitet og fremdrift i den individuelle arbejdsproces. De er i begrænset omfang rettet mod faglig fordybelse, metodisk refleksion eller professionsrettet anvendelse.

1.2 Anvendelse uden fælles rammer

En gennemgående observation er, at de studerendes brug af GenAI i vidt omfang udvikles uden fælles institutionelle eller didaktiske rammer. Anvendelsen formes individuelt og ofte uformelt gennem erfaring, erfaringsudveksling med medstuderende og inspiration fra digitale platforme.

Der er begrænset fælles forståelse for, hvornår GenAI er legitimt at anvende, hvordan brug bør dokumenteres, og hvilke risici der kan være forbundet med ukritisk anvendelse. Som følge heraf bliver GenAI for mange studerende et privat redskab snarere end et fælles fagligt værktøj.

Dette medfører, at der opstår to parallelle praksisser. På den ene side en formel uddannelsespraksis med fokus på læringsmål, metode og faglighed. På den anden side en uformel GenAI-praksis, der primært er orienteret mod effektiv opgaveløsning og tidsbesparelse.

1.3 Selvoplevet kompetence og forståelser af kunnen

Når de studerende vurderer deres egne kompetencer i brugen af GenAI, angiver de fleste et middel til højt niveau. Denne vurdering knytter sig primært til oplevet funktionalitet og succes i anvendelsen.

Kompetence forstås her især som evnen til at formulere hensigtsmæssige prompts, opnå brugbare svar og anvende output direkte i studiearbejdet. Der ses derimod begrænset refleksion over, hvad kompetence indebærer i en professionskontekst, herunder spørgsmål om korrekthed, validitet, ansvar og begrænsninger.

Den selvoplevede kompetence bliver således tæt koblet til oplevet kontrol over værktøjet snarere end til en kritisk forståelse af teknologiens forudsætninger og begrænsninger.

1.4 Metodisk forankring og faglig sammenhæng

En væsentlig iagttagelse er, at GenAI-brugen sjældent er metodisk forankret. Anvendelsen er i høj grad situationsbestemt og afhænger af tidspres og opgavekrav snarere end af bevidste faglige overvejelser.

Der er begrænset opmærksomhed på, hvordan GenAI påvirker analysens kvalitet, hvordan output bør efterprøves, og hvordan teknologien interagerer med eksisterende faglige metoder. I en uddannelseskontekst, hvor faglige vurderinger har direkte betydning for miljø, økonomi og forvaltning, peger dette på et behov for tydeligere kobling mellem teknologi og faglig metode.

1.5 Incitamenter og strukturelle betingelser

De studerendes anvendelse af GenAI skal ses i lyset af de strukturelle betingelser, de arbejder under. Uddannelserne er præget af stramme tidsfrister, mange samtidige krav og en præstationsorienteret vurderingskultur. I denne kontekst fremstår GenAI som et rationelt svar på et eksisterende pres.

Teknologien reducerer tidsforbrug, mindsker usikkerhed og øger oplevelsen af kontrol. Anvendelsen er således ikke et udtryk for manglende faglighed, men for tilpasning til systemets logik.

Udfordringen opstår, når denne tilpasning ikke ledsages af refleksion over konsekvenserne for læring, faglig udvikling og professionsidentitet.

1.6 Samlet perspektiv

Samlet set viser analysen, at de studerendes brug af GenAI rummer både potentialer og udfordringer. Teknologien understøtter fremdrift og tilgængelighed, men kan samtidig forskyde fokus fra faglig fordybelse til effektiv produktion.

Denne dobbelthed er ikke et individuelt ansvar, men et strukturelt forhold, der peger på behovet for tydeligere rammesætning og didaktisk stillingtagen.

2. Erhvervslivets forventninger til GenAI-kompetencer: dømmekraft, kontekst og ansvar

Hvor de studerende i høj grad forstår generativ AI som et individuelt støtteværktøj i studiearbejdet, møder de et erhvervsliv, der vurderer teknologien ud fra andre kriterier. I virksomheder og offentlige organisationer er GenAI ikke et læringsredskab, men et potentielt produktions- og

beslutningsstøtteværktøj. Det ændrer både forventningerne til brugen og definitionen af kompetence.

Dette kapitel undersøger, hvilke GenAI-relaterede kompetencer erhvervslivet faktisk efterspørger hos nyuddannede jordbrugsteknologer, og hvordan disse forventninger adskiller sig fra de studerendes selvforståelse. Analysen viser, at teknisk kunnen spiller en begrænset rolle, mens faglig dømmekraft, kontekstforståelse og ansvarlig anvendelse vægtes højt.

2.1 GenAI som middel i eksisterende praksis

Interviewene med aftagere viser, at GenAI primært opfattes som et supplement til eksisterende arbejdsgange. Teknologien vurderes ud fra dens evne til at understøtte kvalitet, effektivitet og overblik i konkrete opgaver.

Der er ingen forventning om, at nyuddannede kan udvikle eller konfigurere AI-systemer. Ligeledes efterspørges der ikke specialiseret teknisk viden om modellernes arkitektur eller træningsdata. GenAI forstås som et værktøj på linje med andre digitale redskaber.

Det afgørende er ikke, om dimittenden kan bruge teknologien, men hvordan og i hvilke situationer den bringes i anvendelse. GenAI skal kunne indgå i arbejdsgange uden at forrykke det faglige ansvar eller kvalitetssikringen.

Kompetence bliver dermed situeret. Den vurderes i relation til konkrete opgaver og organisatoriske rammer.

2.2 Faglig kontekstforståelse som grundforudsætning

En gennemgående pointe fra erhvervslivet er, at GenAI-output ikke kan vurderes isoleret. I jordbrugsteknologrelaterede opgaver indgår juridiske rammer, lokale forhold, økonomiske hensyn og faglige standarder.

En kompetent medarbejder forventes derfor f.eks. at kunne:

- forstå den konkrete opgave og dens kontekst
- identificere relevante faglige og juridiske rammer
- vurdere, om et GenAI-genereret forslag er generisk eller anvendeligt

GenAI producerer ofte sprogligt overbevisende svar. Men i regulerede domæner er sproglig overbevisning ikke et kvalitetskriterium. Kvalitet afhænger af præcision, relevans og kontekstuel korrekthed.

Her opstår en forskel i vurderingslogik. Hvor studerende ofte vurderer output ud fra klarhed og plausibilitet, vurderer erhvervslivet output ud fra anvendelighed og konsekvens.

2.3 Validering og kvalitetssikring

Et centralt kompetencekrav i erhvervslivet er evnen til at validere og kvalitetssikre det materiale, der indgår i beslutningsgrundlag og rådgivning. GenAI ændrer ikke dette krav, men gør det mere komplekst.

Aftagerne fremhæver, at medarbejdere skal kunne:

- efterprøve oplysninger
- identificere fejl og upræcise formuleringer
- dokumentere datagrundlag og metode

GenAI kan generere tekst, analyser og forslag med høj sproglig sikkerhed, men uden garanti for faktisk korrekthed. Derfor forventes det, at medarbejderen ikke blot accepterer output, men aktivt arbejder med det.

Validering er i denne sammenhæng ikke en teknisk øvelse, men en faglig proces. Den kræver indsigt i feltets standarder, begreber og praksis.

2.4 Ansvar og beslutningskompetence

I både kommunal forvaltning og privat rådgivning er faglige vurderinger knyttet til ansvar. Beslutninger kan have konsekvenser for miljøforhold, økonomiske dispositioner og borgeres rettigheder.

Erhvervslivet betoner derfor, at GenAI ikke kan være ansvarsbærende. Ansvar placeres entydigt hos den fagperson, der anvender outputtet.

Forventningen til nyuddannede er ikke, at de undlader at bruge GenAI, men at de:

- kan redegøre for deres vurderinger
- forstår grænserne for teknologisk støtte
- er opmærksomme på risici ved ukritisk anvendelse

Denne forventning indebærer, at GenAI aldrig må erstatte faglig stillingtagen. Den kan understøtte analyse og formulering, men beslutningen skal kunne forsvares uden henvisning til teknologien.

2.5 Organisatoriske rammer og tavs praksis

En væsentlig observation er, at mange organisationer endnu ikke har formaliserede retningslinjer for GenAI-brug. I stedet eksisterer der uformelle normer og forventninger.

Nyuddannede medarbejdere forventes i praksis at kunne:

- aflæse organisationens holdning
- spørge ved tvivl
- tilpasse deres brug til lokale normer

Dette stiller krav til social og organisatorisk dømmekraft. GenAI-kompetence i praksis indebærer derfor også evnen til at navigere i organisatoriske forventninger og risikokulturer.

Fraværet af formelle retningslinjer betyder ikke fravær af forventninger. Tværtimod kan uformelle normer være mere krævende, fordi de ikke er eksplicit formuleret.

2.6 Individuel brug i kollektive processer

I uddannelseskonteksten er GenAI-brugen i høj grad individuel. I erhvervslivet indgår output i kollektive processer. Dokumenter cirkulerer, analyser deles, og beslutninger træffes på baggrund af fælles materiale.

Dette betyder, at GenAI-brug får organisatoriske konsekvenser. En fejl kan forplante sig. En upræcis formulering kan skabe misforståelser. Manglende dokumentation kan svække tilliden til arbejdet.

Derfor vægtes gennemsigtighed højt. Medarbejdere forventes at kunne forklare, hvordan et dokument er blevet til, og hvilken rolle teknologien har spillet.

GenAI bliver dermed ikke kun et individuelt anliggende, men en del af organisationens samlede kvalitetssikring.

2.7 Et andet kompetencebegreb

Samlet set tegner der sig et andet kompetencebegreb i erhvervslivet end det, de studerende ofte opererer med.

Hvor studerende forbinder GenAI-kompetence med:

- evnen til at formulere effektive prompts
- hurtig produktion af tekst
- teknisk fortrolighed

forbinder erhvervslivet kompetence med:

- faglig dømmekraft
- kontekstforståelse
- evnen til at begrænse teknologien
- ansvarlig dokumentation

Dette er ikke udtryk for teknologisk skepsis. Det er udtryk for et ansvarsperspektiv. I professionskonteksten er spørgsmålet ikke, hvad teknologien kan, men hvad der kan forsvares.

2.8 Samlet vurdering

Erhvervslivet efterspørger ikke GenAI-specialister blandt nyuddannede jordbrugsteknologer. Det efterspørger fagpersoner, der kan anvende teknologien med omtanke og forståelse for kontekst og ansvar.

Forskellen mellem studerendes og erhvervslivets forståelse af GenAI-kompetence er derfor ikke primært et spørgsmål om niveau, men om perspektiv. Den ene position er orienteret mod effektiv opgaveløsning i et læringsrum. Den anden er orienteret mod ansvarlig beslutningsstøtte i et handlingsrum.

I dette spændingsfelt opstår det kompetencegab, som analyseres i det følgende kapitel.

3. Kompetencegab og systemisk mismatch mellem uddannelse og erhverv

De foregående kapitler har belyst henholdsvis de studerendes anvendelse af generativ AI og erhvervslivets forventninger til ansvarlig brug. Sammenstillingen af disse perspektiver peger på et tydeligt misforhold. Ikke i form af manglende vilje eller manglende kompetencer, men som et strukturelt mismatch mellem to kontekster med forskellige rationaler.

Dette kapitel analyserer dette kompetencegab og viser, hvordan det opstår i spændingsfeltet mellem uddannelsessystemets incitament og erhvervslivets ansvarskrav. Analysen har fokus på systemiske mekanismer frem for individuelle handlinger.

3.1 To forskellige logikker for kompetence

Uddannelsessystemet og erhvervslivet opererer med forskellige forståelser af, hvad det vil sige at være kompetent. I uddannelseskonteksten vurderes kompetence primært gennem formelle præstationer, herunder afleverede opgaver, eksamensbesvarelser og progression i forhold til læringsmål.

I denne sammenhæng bliver kompetence tæt koblet til:

- evnen til at producere fagligt relevante tekster
- overholdelse af formelle krav

- effektiv håndtering af opgaver under tidspres

Generativ AI passer relativt ubesværet ind i denne logik. Teknologien understøtter produktion, struktur og sproglig klarhed og bidrager dermed til at opfylde eksplicite uddannelseskraav.

I erhvervslivet defineres kompetence anderledes. Her er kompetence knyttet til handling, ansvar og konsekvens. Faglighed vurderes ikke alene på output, men på evnen til at træffe og begrunde beslutninger i komplekse situationer.

Her vægtes blandt andet:

- dømmekraft i konkrete sager
- forståelse for kontekst og rammevilkår
- evnen til at stå på mål for egne vurderinger

Kompetencegab opstår, fordi disse to logikker ikke er direkte oversættelige. Det, der fremstår som velfungerende kompetence i uddannelsessystemet, er ikke nødvendigvis tilstrækkeligt i professionskonteksten.

3.2 Forskydning fra læringsrum til handlingsrum

En central forskel mellem uddannelse og erhverv er, at fejl har forskellige konsekvenser. I uddannelseskonteksten har fejl primært pædagogiske konsekvenser. De kan føre til feedback, lavere karakterer eller behov for yderligere læring.

I erhvervslivet kan fejl have:

- juridiske konsekvenser
- økonomiske konsekvenser
- miljømæssige konsekvenser

Når GenAI anvendes i uddannelsen som støtte til læring og produktion, sker det i et relativt beskyttet rum. Når den samme teknologi anvendes i erhvervslivet, indgår den i beslutningsprocesser, hvor ansvar ikke kan suspenderes.

Overgangen fra læringsrum til handlingsrum er derfor kritisk. Hvis denne overgang ikke understøttes didaktisk og organisatorisk, risikerer studerende at videreføre studiepraksisser, som ikke er tilpasset professionskonteksten.

3.3 Manglende eksplicit overgang

Traditionelt fungerer professionsuddannelser som en gradvis introduktion til professionel praksis. Metoder, normer og ansvar internaliseres over tid gennem undervisning, praktik og feedback.

For GenAI mangler denne eksplicitte overgang i vidt omfang. Teknologien anvendes tidligt og uformelt i uddannelsen, men uden systematisk kobling til professionslogik og ansvar.

Det betyder, at de studerende:

- udvikler individuelle praksisser
- mangler fælles referencerammer
- ikke nødvendigvis oplever bruddet mellem studiebrug og professionsbrug

Overgangen bliver dermed implicit og overlades til den enkelte. Dette øger risikoen for misforståelser og usikkerhed ved mødet med erhvervslivet.

3.4 Over- og underkalibrering af kompetencer

Kompetencegabet forstærkes af en dobbelt kalibreringsudfordring.

På den ene side kan studerende overvurdere deres GenAI-kompetencer. Dette skyldes, at teknologien:

- er let at anvende
- leverer umiddelbart brugbare resultater
- belønnes indirekte gennem velfungerende studieprodukter

På den anden side kan erhvervslivet undervurdere de studerendes erfaring med GenAI. Brugen er ofte usynlig og sjældent dokumenteret i formelle kompetencebeskrivelser.

Denne asymmetri kan skabe gensidige misforståelser. Studerende kan opleve sig bedre rustet, end erhvervslivet vurderer dem til at være. Erhvervslivet kan omvendt overse et reelt erfaringsgrundlag, men samtidig efterspørge kompetencer, som ikke er blevet systematisk trænet.

3.5 Fravær af fælles sprog og begreber

En væsentlig del af kompetencegabet kan tilskrives manglen på et fælles sprog for ansvarlig GenAI-brug. Der findes i dag ingen bredt etablerede begreber for:

- korrekt og forkert anvendelse
- dokumentation af brug
- grænser for automatisering
- professionsetiske overvejelser

Uden fælles begreber bliver dialogen fragmenteret. Studerende taler ofte om prompts og output. Erhvervslivet taler om ansvar, risiko og kvalitet. Uddannelserne mangler ofte et klart begrebsapparat til at forbinde de to.

Dette gør det vanskeligt at formulere klare forventninger og læringsmål.

3.6 Systemiske konsekvenser

Kompetencegabet har konsekvenser på flere niveauer.

For de studerende kan det føre til usikkerhed i overgangen til arbejdslivet og vanskeligheder ved at aflæse forventninger. For erhvervslivet kan det betyde øget behov for oplæring og risiko for fejl i opstartsfasen.

For uddannelserne rejser det spørgsmål om relevans og professionsforberedelse. Hvis GenAI ikke indgår eksplicit i uddannelsens didaktiske rammer, risikerer teknologien at udvikle sig parallelt med – snarere end integreret i – uddannelsens kerneopgave.

3.7 Kompetencegabet som strukturelt fænomen

Det er centralt at understrege, at kompetencegabet ikke bør forstås som et individuelt problem. De studerende handler rationelt inden for de rammer, de møder. Erhvervslivet formulerer forventninger, der er meningsfulde i en professionskontekst.

Udfordringen opstår, når disse rammer ikke er gensidigt afstemt. Kompetencegabet er således et resultat af manglende oversættelse mellem to systemer, der begge har legitime mål, men forskellige logikker.

3.8 Samlet perspektiv

Analysen viser, at spændingen mellem uddannelse og erhverv ikke kan reduceres til et spørgsmål om teknologibrug. Den handler om, hvordan viden, ansvar og professionalisme forstås og praktiseres i forskellige kontekster.

Hvis generativ AI fortsat udvikler sig uden eksplicit rammesætning, vil kompetencegabet sandsynligvis bestå. Hvis teknologien derimod integreres som et fælles anliggende mellem uddannelse og erhverv, åbner der sig mulighed for at styrke professionsforberedelsen og skabe større sammenhæng mellem læring og praksis.

4. Konsekvenser for undervisning, læring og professionsforberedelse

Kompetencegab mellem studerendes GenAI-praksis og erhvervslivets forventninger har direkte implikationer for undervisningens tilrettelæggelse og for uddannelsernes professionsforberedende funktion. Generativ AI ændrer ikke blot arbejdsformer, men også de forudsætninger, som undervisning og vurdering traditionelt bygger på.

Dette kapitel analyserer, hvordan GenAI påvirker undervisningslogik, læringsprocesser og uddannelsernes evne til at udvikle professionskompetence. Fokus er ikke på at vurdere teknologien normativt, men på at beskrive de forskydninger, den medfører.

4.1 Undervisningens præmisser under forandring

Undervisning i professionsrettede uddannelser hviler traditionelt på en implicit præmis: at det arbejde, de studerende afleverer, er resultatet af en individuel og synlig læringsproces. Feedback og vurdering tager udgangspunkt i det afleverede produkt som indikator for forståelse og progression.

Når GenAI indgår i arbejdsprocessen, ændres forholdet mellem proces og produkt. Slutproduktet kan fremstå velstruktureret og sprogligt sikkert, selv hvis den underliggende forståelse er begrænset eller uafklaret.

Dette skaber en udfordring for undervisningen. Ikke fordi brugen nødvendigvis er problematisk, men fordi den gør læringsprocessen mindre gennemsigtig. Underviseren ser i højere grad resultatet, men ikke nødvendigvis de kognitive processer, der førte dertil.

4.2 Forskydning fra proces til output

Generativ AI understøtter effektiv tekstproduktion og strukturering. Det kan reducere tidsforbrug og mindske oplevet usikkerhed i opgaveløsning. Samtidig kan teknologien bidrage til en forskydning, hvor fokus i stigende grad rettes mod output frem for proces.

I en professionsuddannelse, hvor refleksion, analyse og metodisk bevidsthed er centrale læringsmål, kan en ensidig orientering mod produkt være problematisk. Når vurdering primært baseres på det færdige dokument, bliver det vanskeligere at skelne mellem selvstændig forståelse og teknologisk understøttet formulering.

Dette er ikke et argument for at afvise teknologien, men en påpejning af, at vurderingsformer og læringsaktiviteter må tilpasses de nye vilkår.

4.3 Læringens dybde og karakter

En central didaktisk problemstilling ved GenAI er, hvordan teknologien påvirker læringens karakter. Når komplekse begreber kan forklares hurtigt og overskueligt, og når analyser kan struktureres med få instruktioner, ændres de kognitive krav til den studerende.

På den ene side kan GenAI fungere som støtte, der gør det lettere at tilegne sig viden og overkomme indledende barrierer. På den anden side kan teknologien reducere behovet for selvstændig bearbejdning og dermed mindske dybden i læringen.

Dyb læring forudsætter ofte, at den studerende selv formulerer, fejler og justerer. Hvis disse processer delvist udliciteres til teknologien, kan der opstå en forskydning fra aktiv konstruktion af viden til selektiv redigering af genereret indhold.

Denne forskydning er ikke uundgåelig, men den kræver opmærksomhed og didaktisk tilpasning.

4.4 Vurderingens validitet

GenAI udfordrer også vurderingssystemets validitet. Når opgaver designes under forudsætning af individuel produktion, men teknologien muliggør omfattende støtte, opstår et misforhold mellem læringsmål og opgaveform.

Undervisere kan opleve usikkerhed omkring:

- hvorvidt det afleverede arbejde afspejler reel forståelse
- hvordan GenAI-brug skal håndteres i bedømmelsen
- hvilke kriterier der er retvisende i en teknologisk kontekst

Hvis vurderingskriterierne ikke justeres, risikerer karakterer at miste deres signalværdi som indikator for professionskompetence.

Det indebærer ikke, at vurdering bliver umulig, men at den må gentænkes i lyset af nye arbejdsformer.

4.5 Professionel identitet og ansvar

Professionsuddannelser har ikke alene til formål at formidle viden, men også at udvikle en professionel identitet. Denne identitet omfatter forståelse for ansvar, etik og faglige standarder.

Når GenAI anvendes uformelt og uden kobling til professionsansvar, kan der opstå en adskillelse mellem studiepraksis og professionsforståelse. Studerende kan udvikle en teknologipraksis, der fungerer i uddannelsesrummet, men ikke nødvendigvis i en arbejds kontekst.

Hvis teknologien ikke integreres i undervisningen som en del af professionsdannelsen, risikerer den at forblive et individuelt redskab uden klar relation til faglig ansvarlighed.

4.6 Underviserrollen i en teknologisk kontekst

GenAI ændrer også underviserens rolle. Undervisere forventes fortsat at sikre faglig kvalitet, udvikle kompetencer og foretage retvisende vurderinger. Samtidig skal de navigere i en teknologisk kontekst, der udvikler sig hurtigt og anvendes forskelligt af de studerende.

Uden fælles rammer kan underviserens håndtering af GenAI blive individuel og uensartet. Dette kan skabe usikkerhed blandt studerende og forskelle i praksis på tværs af fag og semestre.

Det peger på behovet for institutionel forankring frem for individuel regulering.

4.7 Samlet konsekvens for professionsforberedelse

Samlet set viser analysen, at GenAI ikke blot er et supplement til eksisterende undervisning. Teknologien påvirker grundlæggende relationen mellem læring, vurdering og professionel praksis.

Hvis GenAI ikke integreres systematisk, risikerer uddannelserne at producere dimittender med teknologisk fortrolighed, men uden tilsvarende professionssikkerhed. Omvendt rummer teknologien også potentiale for at styrke læring og effektivitet, hvis den anvendes med tydelig kobling til faglig dømmekraft og ansvar.

Spørgsmålet er derfor ikke, om GenAI skal indgå i undervisningen, men hvordan det sker på en måde, der understøtter uddannelsernes kerneopgave.

5. Anbefalinger til uddannelsesinstitutioner: systematisk integration af generativ AI

De foregående kapitler har vist, at udfordringerne ved generativ AI i professionsuddannelser ikke primært er teknologiske, men strukturelle og didaktiske. Anbefalingerne i dette kapitel har derfor ikke fokus på konkrete værktøjer, men på rammesætning, læringsmål og sammenhæng mellem uddannelse og professionspraksis.

Formålet er at pege på, hvordan uddannelsesinstitutioner kan arbejde mere systematisk med GenAI som en del af professionsforberedelsen, uden at reducere teknologien til enten et problem eller en løsning i sig selv.

5.1 Gør GenAI til et eksplicit uddannelsesansliggende

En grundlæggende forudsætning for ansvarlig integration er, at GenAI ikke behandles implicit. Når teknologien anvendes bredt af de studerende, men kun sjældent italesættes i undervisningens formelle rammer, opstår der et misforhold mellem praksis og forventning.

Uddannelsesinstitutioner bør derfor gøre GenAI til et eksplicit uddannelsesansliggende. Det indebærer, at:

- brug af GenAI anerkendes som en eksisterende praksis
- teknologien indgår i officielle beskrivelser af læringsmål og kompetencer
- forventninger til brug, begrænsninger og ansvar tydeliggøres

Formålet er ikke at regulere detaljeret, men at skabe gennemsigtighed og fælles referencerammer.

5.2 Flyt fokus fra teknisk kunnen til faglig dømmekraft

Erfaringerne fra erhvervslivet peger på, at teknisk kunnen i brugen af GenAI har begrænset selvstændig værdi. Det afgørende er, hvordan teknologien anvendes i konkrete faglige sammenhænge.

Uddannelsesinstitutioner bør derfor undgå at fokusere ensidigt på:

- prompt-teknikker
- værktøjsspecifik viden
- teknologiske features

I stedet bør undervisningen arbejde med:

- vurdering af output
- identifikation af fejl og begrænsninger
- refleksion over kontekst og konsekvens

Dette kan bidrage til at udvikle den dømmekraft, som efterspørges i professionspraksis.

5.3 Integrér GenAI i opgave- og undervisningsdesign

GenAI bør ikke behandles som et add-on, men integreres i eksisterende undervisnings- og opgaveformer, hvor det er fagligt relevant. Dette kræver, at opgaver designes, så de:

- gør brug af GenAI synlig
- understøtter refleksion over anvendelsen
- kobler teknologien til faglige metoder

Opgaver kan eksempelvis invitere til, at studerende:

- redegør for, hvordan GenAI er anvendt
- vurderer kvaliteten af genereret output
- diskuterer alternative løsninger uden teknologisk støtte

Formålet er ikke at kræve brug af GenAI, men at skabe rum for faglig bearbejdning af teknologien.

5.4 Justér vurderingsformer og bedømmelseskriterier

Hvis læringsmålene justeres, må vurderingsformerne følge med. Ellers risikerer bedømmelsen at miste sin validitet.

Uddannelsesinstitutioner bør derfor overveje:

- om eksisterende opgavetyper fortsat måler det tilsigtede
- hvordan proces, refleksion og metode kan vægtes tydeligere
- om mundtlige eller dialogbaserede elementer kan supplere skriftlige produkter

Vurdering bør i stigende grad fokusere på den studerendes evne til at forklare og begrunde faglige valg, herunder brug eller fravalg af GenAI.

5.5 Skab fælles rammer for undervisere

Undervisere står i dag ofte alene med håndteringen af GenAI. Dette kan føre til uens praksis og usikkerhed om forventninger.

Uddannelsesinstitutioner bør derfor etablere fælles rammer, der:

- giver undervisere mandat til at arbejde åbent med GenAI
- reducerer individuelle gråzoner
- understøtter videndeling og erfaringsudveksling

Fælles rammer behøver ikke være detaljerede, men de bør skabe en fælles retning og et fælles sprog.

5.6 Kompetenceudvikling med didaktisk fokus

Opkvalificering af undervisere bør have et klart didaktisk fokus. Målet er ikke at gøre undervisere til teknologiekspert, men at styrke deres evne til at træffe pædagogiske valg i en teknologisk kontekst.

Kompetenceudvikling kan med fordel fokusere på:

- opgave- og vurderingsdesign

- håndtering af gennemsigtighed og dokumentation
- dialog med studerende om ansvar og faglighed

Dette kan bidrage til at integrere GenAI som en naturlig del af undervisningen frem for et særskilt problemfelt.

5.7 Forankring i professionsforståelse

Endelig bør GenAI tydeligt kobles til uddannelsernes professionsforståelse. Studerende skal ikke blot lære at anvende teknologien, men at forstå dens rolle i professionel praksis.

Dette indebærer, at undervisningen:

- inddrager cases fra praksis
- kobler GenAI til ansvar, etik og kvalitetssikring
- tydeliggør forskelle mellem studiebrug og professionsbrug

Når GenAI integreres i professionslogikken, bliver teknologien et redskab, der understøtter faglighed frem for at stå ved siden af den.

5.8 Samlet perspektiv

Anbefalingerne i dette kapitel peger på, at uddannelsesinstitutioner ikke behøver at opfinde nye systemer for at håndtere GenAI. Det afgørende er at justere eksisterende rammer, så teknologien indgår som en bevidst del af lærings- og professionsforberedelsen.

Ved at gøre GenAI til et fælles anliggende kan uddannelserne bidrage til at mindske kompetencegabet og styrke sammenhængen mellem uddannelse og erhverv.

6. anbefalinger til erhvervslivet: rammesætning, oplæring og ansvarlig praksis

Hvor uddannelsesinstitutionerne har ansvar for at udvikle grundlæggende professionskompetencer, spiller erhvervslivet en central rolle i at forme, hvordan generativ AI anvendes i praksis. Overgangen fra uddannelse til arbejdsliv er et afgørende læringsrum, hvor teknologiske vaner enten forankres eller justeres.

Dette kapitel samler anbefalinger til erhvervslivet med fokus på, hvordan organisationer kan understøtte ansvarlig GenAI-brug blandt nyuddannede medarbejdere og samtidig udnytte teknologiens potentiale på en måde, der er forenelig med faglig kvalitet og organisatorisk ansvar.

6.1 Kalibrér forventningerne til nyuddannede

En grundlæggende forudsætning for en hensigtsmæssig anvendelse af GenAI er realistiske forventninger. Nyuddannede jordbrugsteknologer kan forventes at have erfaring med GenAI som værktøj, men ikke nødvendigvis med professionsrettet eller organisatorisk anvendelse.

Erhvervslivet bør derfor tydeliggøre:

- hvilke former for GenAI-brug der accepteres
- hvilke opgaver der kræver særlig forsigtighed
- hvilke vurderinger der altid skal foretages manuelt

Dette bidrager til at reducere usikkerhed og forebygger, at medarbejdere enten anvender teknologien ukritisk eller helt undlader at bruge den af frygt for sanktioner.

6.2 Tag organisatorisk ejerskab over GenAI-brug

Manglende stillingtagen fungerer i praksis som implicit regulering. Når organisationer ikke formulerer klare forventninger, overlades ansvaret til den enkelte medarbejder.

Erhvervslivet bør derfor tage organisatorisk ejerskab ved at:

- formulere overordnede principper for GenAI-brug
- tydeliggøre ansvar og dokumentationskrav
- sikre, at retningslinjer er kendte og anvendelige

Formålet er ikke at begrænse anvendelsen, men at skabe forudsigelige rammer for ansvarlig praksis.

6.3 Brug onboarding som læringsrum

Onboarding er et centralt tidspunkt for etablering af professionel praksis. Her kan organisationer tydeliggøre forskellen mellem studiebrug og professionsbrug af GenAI.

Onboardingforløb kan med fordel indeholde:

- introduktion til organisationens holdning til GenAI
- konkrete eksempler på god praksis
- dialog om gråzoner og risici

Dette giver nyuddannede mulighed for at tilpasse deres teknologiske vaner til den konkrete arbejdskontekst.

6.4 Træn dømmekraft gennem praksis

Ansvarlig GenAI-brug udvikles ikke gennem instruktion alene. Den udvikles gennem praksis, feedback og dialog.

Erhvervslivet bør derfor fokusere på:

- løbende faglig sparring
- fælles gennemgang af konkrete opgaver
- refleksion over valg og fravalg af teknologi

Dette understøtter udviklingen af dømmekraft og reducerer risikoen for ukritisk anvendelse.

6.5 Skab en kultur for gennemsigtighed

En gennemgående udfordring er, at medarbejdere kan være usikre på, om GenAI-brug er acceptabel. Dette kan føre til skjult anvendelse eller tilbageholdenhed.

Organisationer bør arbejde aktivt for at:

- normalisere åbenhed om brug af GenAI
- adskille fejl fra forsømmelse
- fremme dialog frem for kontrol

Gennemsigtighed er en forudsætning for læring og kvalitetssikring.

6.6 Anerkend, at kompetence udvikles over tid

GenAI-kompetence er ikke statisk. Den udvikles i takt med erfaring og organisatorisk læring.

Erhvervslivet bør derfor se GenAI som:

- en del af løbende kompetenceudvikling
- et fælles organisatorisk anliggende
- et område, hvor praksis justeres over tid

Dette perspektiv reducerer forventningspres og skaber rum for gradvis forankring.

6.7 Samspil med uddannelsesinstitutioner

Endelig peger analysen på værdien af et tættere samspil mellem erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner. Erhvervslivet kan bidrage med viden om:

- aktuelle praksisser
- forventninger til kompetencer
- konkrete anvendelsesscenarier

Denne viden kan understøtte uddannelsernes didaktiske udvikling og bidrage til større sammenhæng mellem læring og praksis.

6.8 Samlet perspektiv

Erhvervslivet har en central rolle i at forme ansvarlig GenAI-brug i praksis. Ved at tage organisatorisk ejerskab, tydeliggøre forventninger og investere i oplæring kan virksomheder og offentlige organisationer bidrage til at mindske kompetencegabet og styrke professionsforberedelsen.

Anbefalingerne i dette kapitel peger ikke på behovet for omfattende regulering, men for klare principper og løbende dialog.

7. Praktiske retningslinjer og handlingsanvisninger

De foregående kapitler har analyseret udfordringer og anbefalinger på et overordnet niveau. Dette kapitel samler analysens resultater i et sæt praktiske retningslinjer og handlingsanvisninger, der kan anvendes af både uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv.

Retningslinjerne er ikke tænkt som detaljerede procedurer eller faste standarder. De udgør et fælles minimumsniveau for ansvarlig anvendelse af generativ AI i professionsrettede sammenhænge og kan tilpasses lokale forhold og behov.

7.1 Et fælles grundprincip

Et gennemgående princip i rapporten er, at generativ AI ikke er neutral. Teknologien producerer forslag baseret på statistiske mønstre, ikke faglig forståelse eller kontekstuel vurdering.

Det indebærer, at:

- output altid skal forstås som udkast eller forslag
- faglig vurdering og ansvar forbliver hos mennesket
- teknologien ikke kan fungere som beslutningstager

Dette princip bør være eksplicit i både undervisnings- og arbejdssammenhænge og fungere som fælles reference for anvendelsen.

7.2 Retningslinjer for uddannelsesinstitutioner

7.2.1 Betinget anvendelse frem for forbud

Uddannelsesinstitutioner bør bevæge sig væk fra en binær tilgang, hvor GenAI enten er tilladt eller forbudt. En betinget tilgang giver bedre mulighed for læring og refleksion.

Det indebærer, at:

- GenAI kan anvendes til bestemte formål
- brugen skal kunne redegøres for
- anvendelsen indgår som en del af den faglige vurdering

En sådan tilgang understøtter gennemsigtighed og ansvarlighed.

7.2.2 Transparens som didaktisk redskab

Studerende bør opfordres til at gøre deres brug af GenAI synlig. Dette kan ske ved, at de:

- kort beskriver, om og hvordan teknologien er anvendt
- reflekterer over teknologiens betydning for opgaven

Formålet er ikke kontrol, men at skabe grundlag for faglig dialog og feedback.

7.2.3 Synliggørelse af proces i opgaver

Opgaver bør designes, så læringsprocessen bliver tydelig. Dette kan indebære:

- krav om metodiske redegørelser
- refleksion over valg og fravalg af GenAI
- inddragelse af mundtlige elementer

Når proces vægtes, bliver det lettere at vurdere faglig forståelse uafhængigt af teknologisk støtte.

7.2.4 Institutionel opbakning til undervisere

Undervisere bør ikke stå alene med håndteringen af GenAI. Institutionerne bør:

- formulere fælles principper
- sikre ledelsesmæssig opbakning

- skabe rum for erfaringsudveksling

Dette bidrager til mere ensartet praksis og reducerer usikkerhed.

7.3 Retningslinjer for erhvervslivet

7.3.1 Kendte rammer for brug

Organisationer bør sikre, at medarbejdere kender:

- hvilke opgaver GenAI må anvendes til
- hvilke opgaver der kræver særlig forsigtighed
- hvordan brug dokumenteres

Uklarhed øger risikoen for skjult praksis og uens anvendelse.

7.3.2 Dokumentation og validering

I opgaver med høj konsekvens bør GenAI-brug ledsages af:

- dokumentation for anvendelsen
- efterprøvning af output
- faglig begrundelse for valg

Dette styrker kvalitetssikring og ansvarlighed.

7.3.3 Oplæring frem for kontrol

Nyuddannede medarbejdere bør mødes med oplæring og dialog frem for kontrol. Organisationer bør:

- bruge onboarding aktivt
- tilbyde løbende sparring
- skabe tryghed om at stille spørgsmål

Dette understøtter udviklingen af professionel dømmekraft.

7.4 Fælles retningslinjer på tværs af sektorer

7.4.1 Brug GenAI som afsæt for faglig dialog

GenAI bør anvendes som anledning til at drøfte:

- kvalitet og korrekthed
- ansvar og etik
- teknologiens rolle i professionen

Disse drøftelser er en integreret del af professionsudvikling.

7.4.2 Accept af læring og justering

Ansvarlig anvendelse af GenAI udvikles over tid. Fejl og justeringer er en del af denne proces.

Organisationer og uddannelser bør derfor:

- adskille fejl fra forsømmelse
- lære af konkrete erfaringer
- justere retningslinjer løbende

Dette bidrager til en læringsorienteret tilgang.

7.4.3 Undgå symbolske tiltag

Retningslinjer bør være anvendelige i praksis. Tiltag, der ikke ændrer hverdagspraksis, skaber begrænset værdi.

Fokus bør være på:

- klare og enkle principper
- sammenhæng mellem regler og opgaver
- løbende dialog frem for statiske dokumenter

7.5 Samlet perspektiv

De praktiske retningslinjer i dette kapitel udgør ikke et maksimum for god praksis, men et fælles minimum. De kan understøtte ansvarlig GenAI-brug uden at indføre unødigt kompleksitet.

Ved at arbejde med gennemsigtighed, rammesætning og dialog kan både uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv skabe bedre sammenhæng mellem læring og professionel praksis.

8. Perspektivering, begrænsninger og videre arbejde

Denne rapport har undersøgt, hvordan generativ AI anvendes af studerende på jordbrugsuddannelserne, hvordan erhvervslivet forstår og forventer kompetence i relation til teknologien, og hvordan der mellem disse positioner opstår et strukturelt kompetencegab. Analysen har vist, at udfordringen ikke primært handler om teknologiens tilstedeværelse, men om manglen på fælles brug, rammer, sprog og forventninger.

Dette afsluttende kapitel perspektiverer rapportens resultater, tydeliggør dens begrænsninger og peger på mulige spor for videre udvikling og undersøgelse.

8.1 Rapportens bidrag og anvendelighed

Rapportens centrale bidrag er en analytisk sammenkobling af studerendes praksis og erhvervslivets forventninger. I stedet for at betragte GenAI som enten en pædagogisk udfordring eller en teknologisk mulighed, har rapporten behandlet teknologien som et vilkår, der allerede er integreret i både uddannelses- og arbejdsliv.

Ved at fokusere på kompetenceforståelser, incitamenter og ansvar har rapporten søgt at nuancere debatten og flytte opmærksomheden fra individuelle handlinger til strukturelle sammenhænge. Dette gør resultaterne relevante for både uddannelsesinstitutioner, aftagere og beslutningstagere med ansvar for professionsuddannelser.

Rapporten kan anvendes som:

- vidensgrundlag for didaktisk og organisatorisk udvikling
- afsæt for dialog mellem uddannelse og erhverv
- inspiration til formulering af fælles principper for ansvarlig GenAI-brug

8.2 Afgrænsninger og metodiske begrænsninger

Rapportens empiriske grundlag er afgrænset til jordbrugsteknologuddannelserne og et begrænset antal aftagere. Resultaterne er derfor ikke statistisk generaliserbare til alle uddannelser eller brancher.

Til gengæld rummer analysen analytisk generaliserbarhed. De mekanismer, der identificeres, knytter sig til professionsrettede uddannelser med ansvarstunge opgaver og regulerede rammer. Det er sandsynligt, at lignende mønstre kan genfindes i andre uddannelser med tilsvarende karakteristika.

Rapporten har desuden haft fokus på forståelser og praksisser snarere end på teknisk evaluering af GenAI-systemer. Den siger derfor ikke noget om teknologiernes præcision eller udviklingshastighed, men om hvordan de anvendes og fortolkes i konkrete sammenhænge.

8.3 Et strukturelt frem for individuelt problem

En gennemgående pointe i rapporten er, at kompetencegabets ikke bør forstås som et individuelt problem. Studerende anvender GenAI rationelt inden for de rammer, uddannelsessystemet stiller til rådighed. Erhvervslivet formulerer forventninger, der er meningsfulde i en professionskontekst præget af ansvar og konsekvens.

Udfordringen opstår, når disse rammer ikke er gensidigt afstemt. Manglen på eksplicit rammesætning betyder, at ansvar og vurdering i praksis individualiseres. Dette kan skabe usikkerhed, misforståelser og uensartet praksis.

At adressere problemet kræver derfor strukturelle greb snarere end moralske appeller eller teknologiske forbud.

8.4 Perspektiver for uddannelsesudvikling

Rapportens resultater peger på et bredere perspektiv for professionsuddannelser. Generativ AI synliggør en grundlæggende udfordring: hvordan uddannelser forbereder studerende på at handle fagligt ansvarligt i en virkelighed, hvor viden og forslag er let tilgængelige.

Dette rejser spørgsmål om:

- læringsmål og vurderingsformer
- forholdet mellem proces og produkt
- professionsidentitet og ansvar

GenAI fungerer her som en katalysator, der tydeliggør behovet for at gentænke eksisterende strukturer frem for at etablere parallelle løsninger.

8.5 Behov for videre arbejde

Rapporten peger på flere områder, hvor der er behov for yderligere udvikling og undersøgelse.

Der er behov for mere viden om, hvordan forskellige opgavetyper påvirkes af GenAI-brug, og hvilke didaktiske greb der bedst understøtter dyb læring og professionsrettet refleksion.

Der er også behov for at undersøge, hvordan studerendes professionsidentitet udvikles i samspil med teknologisk støtte, og hvordan ansvar og dømmekraft internaliseres i uddannelsesforløbet.

Endelig er der behov for fortsat dialog og samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv om fælles forståelser, forventninger og rammer.

8.6 Afsluttende perspektiv

Generativ AI ændrer ikke uddannelsernes formål, men den ændrer betingelserne for at opfylde dem. Teknologien kan understøtte læring og effektivitet, men den kan ikke erstatte faglig dømmekraft, ansvar og professionsforståelse. Men det egentlige spørgsmål handler ikke kun om, hvad Generativ AI betyder for undervisning, studie, eksamener, læring, refleksioner mm., det handler vel også om hvorvidt de studerende i sidste ende kan det, som arbejdsmarkedet efterspørger?

Hvis GenAI integreres systematisk og reflektivt i uddannelse, kan teknologien bidrage til at styrke sammenhængen mellem de Generativ AI relateret kompetencer som de studerende tilegner sig under deres studietid og de Generativ AI relateret kompetencer som erhvervslivet efterspørger. Denne rapport er tænkt som et bidrag til dette arbejde og som et afsæt for videre udvikling i fællesskab.